

Selmeczbányai Hetilap

SELMECZBÁNYA ÉS VIDÉKÉNEK VEGYES TARTALMÚ KÖZLÖNYE.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:

SZENTGYÖRGYI EDE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Rózsa-utca 61./III. sz. a. hová a lap szellemi közleményei és az anyagi rész is címzendő.

Előfizetési ára:

Egy évre 4 frt.
Fél évre 2 „
Negyedévre 1 „
Egyes szám ára 10 kr.
Egyes számok kaphatók a kiadóhivatalban és Joerges A. özv. és fia könyvkereskedésében.

Hivatalos, magán és nyílt-téri hirdetések megállapított díj-szabásunk szerint számíttatnak és minden általunk közölt hirdetésre felvilágosítás ingyen adatik.

Megjelen minden vasárnap.

Egyesült erővel!

A kis városoknak valóságos átká, ha különben is gyenge erejű és esekély számu polgársága össze nem tart, de pártokra szakadva, külön-külön akarja biztosítani és előmozdítani a város és a társadalom javát. A pártokra tagolt társadalom, tapasztalat szerint, soha sem lehet a saját és a város fejlődésének intézője, mert soha sem érti meg egymást, soha sem adhat sem impulzust, sem ösztönt, sem példát valamely üdvös mozgalom létrehozására, még kevésbé valamely üdvös cselekvésre s ha valamit itt-ott létrehoz is, arra sem tudja a maga bélyegét, a maga jellegét rásütöni, az is szintelen és jelentőség nélkül való, mint a milyen maga a társadalom. S a mi mindennél károsabb, az ilyen társadalom, melyet semmiféle kapocs össze nem fűz, akarata ellenére, átviszi pártoskodását a város ügyeibe is, a közügy megszűnik annak lenni s az egyes pártok prédájává, magánügyévé válik.

Ha az, amit fönnebb mondtam, általánosságban vonatkozik a kisebb városokra, mennyivel inkább érvényes Selmeczbánya városára, mely földjében fekvő régi gazdagságának kipadásával már inkább csak régi fényének maradványából él s gyenge anyagi erejével alig-alig bírja a modern újabb kor hatványozott feladatainak nyomasztó terheit elviselni. Ki mondhatja, hogy ilyen körülmények között nincs szükség a város társadalmának támogatására és buzgó tevékenységére s hogy erre a társadalomra a város nehéz terheiből köteleességek nem hármlanak?

A társadalmi tevékenység, mint azt naponta látjuk, ha egy célra pontosul össze, oly hatalmas, mely alig ismer akadályt. Ha komoly, erős jellemű

szilárd akaratu és tette vágyó férfiak vállvetett működésre, közös célra egyesülnek, semmi sincs, ami ellenállni tudna. Hiszen hazánkban a társadalmi tevékenység a kulturális és emberbaráti intézmények terén csaknem hatalmasabb a mindenható állam ebbeli tevékenységénél, melynek a minden oldalról reá hármló köteleességek teljesítésére szintén csak kevés eszköz áll rendelkezésére. Hol lennénk, ha a társadalom visszahúzódt volna minden üdvös mozgalomtól, s nem pótolta volna azt, amit az állam elmulasztott vagy meg nem tehetett s ha nem adott volna impulzust, példát és irányt az állami tevékenységnek is?

Amit az ország társadalma megtehet az ország érdekében, ugyanazt megteheti minden város társadalma saját városa érdekében. Nem kell hozzá egyéb, mint a polgárok egyetértése és összetartása, a vállvetett együttműködésre irányuló őszinte törekvés és azoknak a tényezőknek felkutatása, melyek a város társadalmát egyetértő működésre képessé teszik.

Városunk polgársága jelenleg két kaszinóban, két csoportba van tömörülve, a selmeczbányai régi kaszinó-egyletbe és a 3—4 év óta fennálló társaskörbe. A két kaszinó, mint testület között, eddigelé ellentét fel nem merült, a kétfelé vált polgárság között sincs még pártoskodás vagy bevallott szeparatiztikus törekvés, a kétfelé tagolt társadalomban azonban mégis bizonyos antagonizmus, egymás iránt való bizalmatlanság, bizonyos eltérés a felfogásokban és nézetekben máris észlelhető, már többször nyilvánult, mi, ha az érzékenység mindkét oldalon fokozódik, könnyen fejlődhetik pártoskodássá, melynek azután városunk és társadalmunk adná meg az árát.

Ez a veszedelem annál nagyobb, mert a két kaszinó a város polgárait éppen foglalkozásuk és társadalmi állásuk szerint tagozza; a felekezeti szempont, dicséretére legyen mondva, még mindkettőtől távol maradt. Az egyik kaszinóban csaknem kizárólag az iparos polgárok és a kisebb tisztviselők, a másikon ellenben a tanárok, a tisztviselők zöme és a kereskedők foglalnak helyet. Ez a két polgári rend — ha úgy lehet nevezni — foglalkozásuk különböző természeténél fogva amúgy is keveset érintkeztek egymással, rendszerint különböző a felfogása és eltérők nézetei is. Csak a gyakori érintkezés az, mely a kettő között s mindkettőnek érdekében a szükséges kiegyenlítést létrehozhatja. Csak a gyakori érintkezés folyamán cserélődnek ki a nézetek és eszmék, csak így egyenlítődik ki a két ellentétes sarok között a villamosság, mely mindegyikben külön-külön felhalmozódott s könnyen kitérésre vezethet. S ha a villamosság kiegyenlítődése neha egy kis viharral és dörgéssel jár is, ezt csakhamar ismét derült idő, teljes egyetértés követi. A fel-felcsapkodó hullámok a gyakori érintkezés nivelláló hatása alatt csakhamar elsimulnak s biztosan evezhet rajtok a társadalom hajója.

A veszedelemnek tehát, mely a különválásból keletkezhetnék, legbiztosabban vehetjük elejét, ha a két kaszinó egyesül s a polgárság közt fennálló választó falat ledöntjük.

Ezt az egyesülést jelenleg más körülmény is teszi kívánatosá és aktuálissá: a két kaszinó fejlődésének szüksége. A kaszinó egylet, melyből a polgárság néhány évvel előbb éppen a kaszinói helyiségek meg nem felelő volta miatt kivált, már 4 év előtt kiküldött egy bizottságot oly célból, hogy a kaszinónak a városban az

nem feltűnő többségben, mindazon által, minthogy a férfi mint család fentartó és kereső nagyobb fontosságú a családban mint a nő, a gyakoribb betegségi esély csak súlyosbitja a fertőző betegségnek káros befolyását a családra.

A tüdővész a világ lakosainak legelterjedtebb és legöldöklőbb betegsége, az összes halálozásnak 11—20 %-át némely városokban 25 és még nagyobb %-át is kiteszi hogy a számok beféljenek: Leyden tanár az 1894-dik évben Berlin városában a tuberculosisban elhaltak számát 3800-ra teszi, Bollinger a német birodalomban a tüdővészben elhaltak számát 240—250.000-re teszi.

Dettweiler szerint egész Német országban 1.300.000 ember sinylődik állandóan tuberculosisban. Egészen hasonlóak a viszonyok Franciaországban is, Párisban az összes halálozásnak a tuberculosis 20 %-át teszi ki, Havreben és Ruenben még nagyobb a százalékos Bécében a tüdővész a halálozásnak 19.3 %-át teszi ki, itt a tüdővést nagy gyakorisága miatt „Morbus Viennensis“ bécsi betegségnek hívják, nálunk Budapesten, mint egyik vagy másik vidéki városainkban vagy az ország egyes megyéiben még sokkal öldöklőbb a tüdővész.

Fővárosunk az utolsó 25 év alatt sok hasznos befektetést és jobbitást tett a közegészség megjavítására, a halálozási % ezek folytán szépen leapadt, a tuberculosis is csökkent, de 1895-dik évben még mindig 19 %-át tette ki az összes halálozásnak, az utolsó 4 évben semmi apadást sem mutatott.

A tüdő-tuberculosis, tüdősorvadás betegségről.

— A „Selmeczbányai Hetilap“ eredeti tárczája. —

Előadta: Dr. Tóth Imre a selmeczbányai természet-tudományi és gyógyászati egylet 1898. évi február 12-én tartott gyűlésen.

(2)

Folytatás

Bár újabban a Dr. Koch által teremtett alapon a buvárok egy része tovább halad és másnemű bacteriumokkal vegyes feltörést is ismer, mindazáltal a betegség valódi természete és dr. Koch tétele megdöntetlen áll mai napig.

Mióta Dr. Koch felfedezése megtanított a betegség okára és fertőzés módjaira veheljük fel a küzdelmet annak elhárítása és gyógyítása is s ha addig nem is rendelkezünk még csálhatatlan gyógyszerrel a betegség ellen, vagy annak megelőzésére, mint pl. a himlőnél oltóanyaggal, mégis már nagyon sokat tudunk arra, hogy miként menekülhetünk meg a ragályzástól, s a megbetegedetteket miként kezelhetjük eredménnyel.

A tuberculosis betegség, nemcsak a tüdőt támadja meg, hanem minden egyéb szervet is, így az agy és agyhártyákat, gerinczagyat, a gégét, száji szerveket, a bőr szövetét, a májat, lépét, veséket, a szívet, gyomrot, beleket, hólyagot, csontokat, izületeket és más egyéb testrészeket, ma tudjuk, hogy a görvénykór nem egyéb mint mirigy-tuberculosis, honnét a nemesebb szervekre is áttérjedhet.

A tuberculosis betegség öröklékeny az az apáról vagyis inkább az anyáról a magzatra áttérjedhet, s a gyermek a betegséget magával hozza, a szülőktől azonban legtöbbször csak gyengeséget, hajlomat, gyenge ellenállási képességet öröklök és mint ilyen gyengébb szervezetű nem képes a tuberculosis fertőzésnek ellenállani.

A tüdővész minden életkorban előfordul, de leggyakoribb a 20 éves kortól felfelé, a munkabírók közül tart bő aratást. 1891-dik évben Bajor országban. tapasztalták, hogy 1000 tüdővész halálozás között előfordult:

1 éven alul	34	21—30 év közt	180
1—2 év között	40	31—40 „	160
3—5 „	142	41—50 „	149
6—10 „	31	51—60 „	121
11—15 „	39	61—70 „	100
16—20 „	108	71—80 „	27
		80 éven felül	2
összesen: 1000.			

A Német birodalomban az 1893 évről hasonló a tapasztalatok, Szászországban az 1894-ik évben és az 1893-dik évben Párisban. Budapesten az 1874—1875. évről Kőrösy összeállítása szerint 4738 tüdővészben elhalt között volt:

11—15 éves	7	41—50 éves	630
16—20 „	38	51—60 „	318
21—30 „	965	61—70 „	236
31—40 „	872	71—80 „	61
		80 éven felül	2

A német illetőleg a statistika azt mutatja, hogy a betegségnek inkább a férfi esik áldozatul, habár

eddiginél megfelelőbb hajlékot keressen. Ekkor a polgári társaskör még nem állott fenn s a kaszinón kívül álló polgároknál megvolt a hajlandóság, hogy lemondva egy külön társaskör alakításának eszméjéről, ismét a régi kaszinóba belépnek, ha az megfelelő helyiségről gondoskodik. A kiküldött bizottság, ami különben a selmeczbányai lakásviszonyok mostohaágánál fogva előre volt látható, nem talált sem a mostaninál megfelelőbb helyet, sem pedig olyan módozatot, mely a kérdés megoldására alkalmas lett volna. Nem volt tehát egyéb hátra, mint hogy a kaszinón kívül álló polgárság, minden szeparatiztikus törekvés nélkül, külön kaszinót alapítson. Most tehát két kaszinónk van, egyenként 140—150 taggal, melyek egyformán szűk és meg nem felelő helyiségekben szoronganak s megfelelő anyagi eszközök hiányában hiányos felszereléssel és nagyon korlátolt működéssel kénytelenek megelégedni. Szóval, az erők, melyek egy célra irányítva, jelentékenyek — mert hiszen kereken 300 tagról van szó — szét vannak forgácsolva; a többi azután ennek természetes folyamánya.

Jelenleg a helyzet annyiban alakult kedvezőbbé, hogy a városban egy oly telek kínálkozik, melyen az egyesült kaszinó magának megfelelő és állandó otthont építhetne. Értem a városi faraktár telkét, mely a jövő tavasszal kiürül. A telek, mely a város tulajdona s más közintézet elhelyezésére fekvésénél és csekély kiterjedésénél fogva alig alkalmas, a kaszinó céljaira teljesen megfelel, mert a város belsejében, a központtól csak 2—3 percnyire s a városnak 2—3 év múlva legszebb helyén van, kertek között, tiszta, egészséges légkörben. Ez utóbbi körülmény kettősen esik latba, mert a kaszinó felépítésével a nyári kaszinó kérdését is a legegyszerűbb módon megoldanánk s már régen érzett hiányt pótolna. Az u. n. kuglizó társaság is, mely szintén nem tud prosperálni, a kaszinóba olvadhatna be, mert célját itt inkább érhetné el, mint most.

Ezt a kedvező alkalmat tehát, mely most kivételesen kínálkozik, meg kell ragadni, mert ha ezt elszalasztjuk, örökre lemondunk a két kaszinó egyesítéséről és a város társadalmi életének fejlesztéséről. A város tanácsa nem hiszem, hogy elzárkoznék a teleknek a kaszinó használatába való bocsátása ellen, habár csak kiszabott időre, 40—50 évre, mert hiszen erős társadalom létrehozása magának a városnak elsőrendű érdeke.

Az egyesült kaszinó létesítésének s egy megfelelő épület létrehozásának módozatait a

Budapest az utolsó 20 év alatt, bár a 20 év előtti lakosság száma a mostaninak csak felét tette ki, a tüdővészben való halálozás által 54.493 ember életét veszítette.

A tüdővész lassan lefolyó, gyakran évekig tartó betegség míg halálhoz vezet, a tapasztalat azt bizonyítja, hogy legalább is, 6-szor annyi a benne szülődő beteg mint mennyi egy évben ezen betegség áldozata, tehát fővárosunkban egyedül az 1894-dik évben tapasztalt 2,236 tüdővész halálozással szemben 13,500, az 1895-dik évben pedig 2,570 tüdővész halálozással szemben 15,500 tüdővész beteg volt.

A országban a viszonyok sok helyen jobbák, bár egyes helyeken még passzívabb a betegség. Korányi tanár adatai szerint az 1894-dik évben az egész országban 65.900 beteg halt el tüdővészben, ennek megfelelően a betegségben körülbelül 400.000 ember szülődődik, tehát minden 34-dik lakosra esik egy tüdővesztéses beteg.

Ezen kép még a fővárosnál is szomorubb, miután tudjuk, hogy a vidéken sok helyen általában kedvezőbb az egészség, azonban több vidéki város közegészsége rossz, és itt sokkal nagyobb a tüdővész halálozás mint a fővárosban.

A fővárosban az utolsó 4 esztendőben 10,000 lakos közül tüdővészben elhalt 40—45 egyén, a vidéki városokban ugyan ezen években Pécsen 40-6, Zomborban 41-5, Szegeden 41-7, Nagy-Váradon 48-6, Nyíregyházán 51-5, Békés-Csabán 52-5, Temesváron 57-5, Pozsonyban 58-0, Kun-Félegyházán 76-5, egyén.

(Folytatása következik.)

két kaszinóból kiküldendő bizottságok lesznek hivatva megállapítani. A vállalat jövedelmezőségét biztosítandók, az épület földszintjén félig zártkörű, elegánsabb fogadót kellene létesíteni, melynek szükségét mindnyájan érezzük s mely mint nyári sörház is egy régen érzett hiányt pótolna. Ez a fogadó évenként legalább 600 forint haszonbért biztosítana a kaszinónak. Ehhez hozzáadva a két kaszinó jelenlegi lakásbérét, együttesen 600 forinton, 1200 forintot tenne a törlesztésre szánt összeg. Ha a kaszinó-épület, a tavasszal lebontandó Heincz-ház jó anyagának felhasználásával, melyet a lebontásért cserébe meg lehet kapni és a belső felszereléssel együtt 20000 forintba kerülne, akkor ennek az összegnek 50 év alatt leendő amortizálására évenként 5 %-ot azaz 1000 forintot kellene fizetni. A vállalkozás tehát, mely után az első 20 év alatt nem kellene adót fizetni, nem jár kockázattal és csak az építőösszeg biztosítása okoz némi nehézséget. Azt hiszem azonban, hogy a helybeli takarékpénztárt is rá lehetne bírni arra, hogy az épületet saját költségén felépítse s a kaszinónak bérbeadva, a város polgárainak összesége érdekében esetleg némi áldozatot is hozzon. A szükséges összeg oly csekély, hogy a takarékpénztárnál alig esik latba, a vállalkozás továbbá nem jár kockázattal, mert a kamatot biztosan meghezozza, a város társadalmára pedig áldást hozna, melyből a takarékpénztárnak is kijutna a maga része. Egy közintézet, a milyen a takarékpénztár, ha a közérdeket ápolja és fejleszti, s a város társadalmának erkölcsi kapcsolatait erősíti, saját és részvényeseinek érdekeit is hathatósan mozditja elő.

Sobó Jenő.

A selmeczi óvári levéltár pusztulása.

Megdöbbenve állunk egy halomra dobott, összegétt, víztől összefoszott papír, könyvtábla, skatulyás és aranypecsét stb. rongy halmaz fölött, mely évszázadok kultur emlékének képezi véghetlen szomorú maradványát! Szívszorultan nézzük e foszlányos dombot ott az óvár udvarán, mely sirhalmát képezi évszázados emlékezetnek! Mit írjunk keresztfájára? Nincs a világnak azon keserű tintája és vésőéle, mellyel keserű érzelmeinknek eléggé tudnánk kifejezést adni.

Városi kultur történelmi emlékeinknek egy nagy rész a tűz általi végelpusztulás martalékává tett. Az óváron elhelyezett levéltár f. hó 13-án vasárnap teljesen összeégett s ami belőle maradt, rongy, foszlány.

És e rongyokból, foszlányokból mégis mily összegétt részecskéket szemelgettünk ki! Ott vannak arany betűs könyvtábla darabok a 15, 16, 17-ik századból, ott van egy csomó összegétt skatulyás és arany pecsét, ott van finom szövetre különféle színű betűkkel nyomtatott foszlány; ott van egy egy nagy vaskos nyomtatott könyv gyászos állapottal, néhány lapnyi összegétt része könyvtábla töredékével, ott van nem száz, sem nem ezer, de százezer érdekesnél érdekesebb évszázados irat, okmány, könyv — mind mind emléke egy rég lezajlott időnek. Mindez ott hever az óvár sötétes udvarán egy halomra hanyva, egy sirt képezve, mely egy város kultur történetének hulláját fődí.

És a hivatalosak azt mondják „egy lomtár“ égett le! „Semmit mondog, selejtes iratok pusztultak el.“ „Nem kár értük, ugy is kikellett volna azokat selejtezni.“

Hát tudják-e a hivatalosak mi volt e levéltárban? Adhatnak-e a majd kérdőrevonás alkalmán teljesen megnyugtató választ, hogy mit veszítettünk e levéltár elpusztulásával? Hiszen maga a polgármester kijelentette, hogy egy végtelen kár érte e levéltár elpusztulásával városunk kultur emlékeit és kultur történelmének forrás anyagát. Igaz, hogy akadt egy másik városi főtisztviselő, ki odavetődleg nyilatkozott, hogy ott csak „értéknélküli“ iratok pusztultak el. No de ennek felfogásáról nem csodálkozunk és félszeg felfogását aggba boruló korának tulajdonítjuk.

Valóságos szerencse pedig ezt híresztelték, hogy a belabányai levéltár; még ide nem szállították és az még mindig a régi helyén van, hol tűz és gyors pusztulás helyett, az egerek, patkányok általi lassu pusztulásának néz elébe... ha meg nem mentik.

Hogy azonban az óváron elpusztult levéltár és nem „iratár“ csakugyan nagy becses birt, azt Rudnay Béla volt főispánunk is észlelte és sürgette annak rendezését.

Álljon itt erre nézve a lapunk 1895. évi 9-ik számában közölt közgyűlési tudósítás ezen szövegrészete:

„Ki kell még emelnünk röviden a főispánnak, sajnos, nagyon is igaz azon pompásan indokolt előterjesztését, mely a városi levéltárra vonatkozik. Enyhén mondva, kissé hanyagság volt az, melylyel a sokszor nagybecsű okmányokkal bántak. Sőt, valljuk be nyíltan, nem is tudjuk, mily ritka kincsek rejlenek még ott, melyek talán figyelmetlenül félre dobla, valami sarokban hevernek, kitéve a pornak, a rothadásnak, az enyészetnek. Mulhatlan kötelesség volna végre valahára alapos rendezésnek vetni alá a városi levéltárt.

Hogy későbbben is aggódtak a levéltár sorsa felől ugyancsak szövegrészete a lapunk 1896. évi 3-ik számában közzé tett közgyűlési tudósítás eme szövegrészete:

„A levéltárba vonatkozólag Viesner Adolf emel szót és sürgeti, hogy az végre, rendeztessék és a sok érdekes okmány az utókornak megmentessék, mert különösen az óvári levéltár egy valóságos lomtár. Farbak István és Händl Vilmos biz. tagoknak a tárgyhoz való felszólalásuk után utasították a városi tanács, hogy egyelőre legalább is arról gondoskodják, hogy a levéltári régi emléktárgyak és oklevelek el ne kallódjanak s a további pusztulástól megmentessenek.“

De hogy mennyire érezték a levéltár kérdésének sürgős megoldását, hivatkozunk megint csak lapunknak, 1896. évi 30-ik számára, melyben a különféle rovataiban szóról-szóra ez olvasható:

„A városi levéltár hová helyezése még mindig kérdést képez. Pedig igen egyszerűen és gyorsan lehetne azt megoldani, ha Sztancsai Miklós főjegyzőnk ez iránti indítványa s illetve terve elfogadhatnák, mely terv keresztülvitele egyszersmind véget vetne azon mindinkább türehetlennek érzett állapotnak, hogy a fő- és aljegyző egy szobában hivataloskodnak, miután mindketten bagatell bírák is, egymást a megidézett felekkel folytatott tárgyalások által, a csendességet igénylő munkánál zavarják. Ezen terv szerint az érdemesteri hivatalt le kellene helyezni az első emelvény mostani levéltári helyiségbe; az így megürülendő érdemesteri hivatal mostani helyiségébe jönne az iktató és irattári hivatal; az aljegyző kapná a mostani iktatói és irattári hivatali szobát, a főjegyző pedig egyedül maradna mostani szobájában. A városi levéltár végül a Rosenfeld József bérlő által használt mostani bolt-helyiségben volna elhelyezendő, mely bolt-helyiséget csekély költséggel lehetne a célnak megfelelően átalakítani. A kérdés iránt főispánunk is érdeklődött s mint hallottuk, szokott előzékenységével kijelentette, hogy ő szükség esetén a főispáni lakást is örömet átengedi hivatalos helyiségekre. Elég az hozzá hogy már egyszer itt az ideje, hogy e mostoha körülményekben szülődő városi levéltárral csináljanak rendet.“

Nos, ha ezen óvári levéltár „lomtár“ volt és csak értéktelen iratok voltak ott, mért nem emelték ezt ki a közgyűlési felszólalásoknál. Ej de mit! Itt lomtárról és értéktelen iratokból szó sincs, hanem igenis egy nagy kultur becses bíró levéltár pusztulásáról, mely pusztulás — tekintve a tűz kiütésének körülményeit nem csak kiszámíthatatlan veszteség ránk selmeziekre nézve, de figyelembe véve a fenforgó s valóban könnyelmű gondatlanságot, szégyen-gyalázat.

De veszteség ez az egész országra nézve is. Ki tudja mennyi érdekes okmány pusztult ott el örökre??

Ép ezért fel kell kérnünk a belügyminiszter figyelmét e szomorú esetre és kérnünk, hogy a levéltári szakban képzett embert küldjön ide haladéktanul a még megmaradt foszlányok áttanulmányozására és esetleg a még megmenthető részletek megmentésére; mert nálunk ezek megbírázásához senki sem ért. Van ugyan a városnak levéltárnoka, de ez minden más munkával van megbízva, csak a levéltári rendezéssel nem s ugy hát tőle nem is lehet joggal elvárni, hogy itt ez esetben segítségünkre lehetne.

Kérnünk kell továbbá, hogy ez ügyben alapos és szigorú, részrehabilitáló vizsgálat rendeltesse el, hogy kit terhel a mulasztás; mert már csak tűzrendészeti szempontból is mulasztás esete látszik fenn forogni és ezen szempontból véve még szerencse, hogy a közelben lévő nagy faanyag (zsindelyek stb.) nem gyuladtak meg, mi óriási veszélyt okozhatott volna.

De visszatérve, itt egy város köztulajdonáról, közkinéséről van szó, mely elpusztult, s mely nem pusztulhatott volna el, ha csak egy parányi kis gondoskodás történt volna; mert a tűz a megejtett vizsgálat szerint így keletkezett:

Közöljük a hivatalos vizsgálat eredményét. A vizsgálatot folyó hó 14-én Kuti István rendőrkapitány vezette s részt vettek a bizottságban Pauer János tűzoltó főparancsnok, Chauer Ottó alparancsnok, Arthold Géza városi tanácsos, Sztancsai Miklós városi főjegyző, Altmann Géza városi levéltáros és Schwott Lajos városi gazdasági felügyelő. A pontosan vezetett vizsgálat a következőket állapította meg:

A levéltár az óvárnak észak nyugati sarkán egy bástyaszobában volt elhelyezve a tornaiskola fakamrája és egy városi épületfa-raktár közvetlen szomszédságában. Az előbbtől egy *bedeszkázott* ajtónyílás, az utóbbi-tól egy vasajtó választotta el.

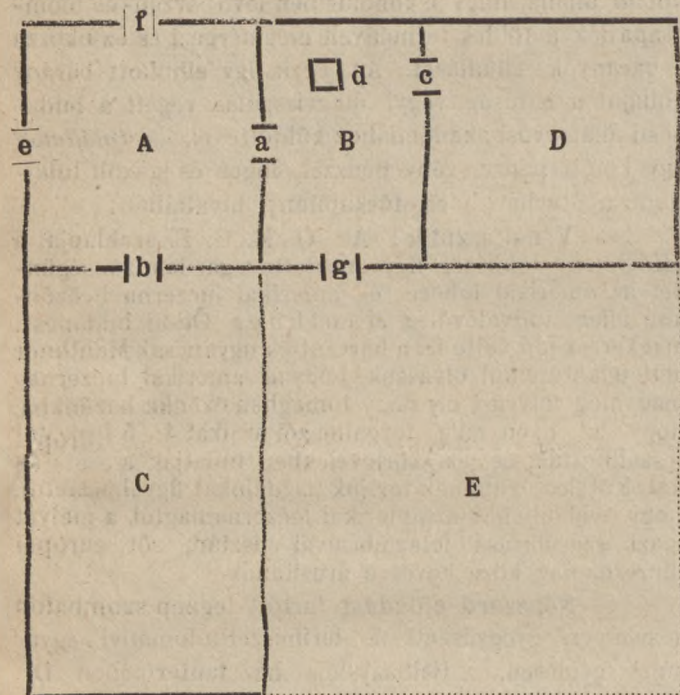
A tűz a tornaiskola fakamrájában keletkezett és pedig úgy, hogy az e fakamrába nyíló nyílt kályhából egy szikra pattant ki, ami kevesbé valószínű; vagy úgy, hogy a tornaiskolában szombaton délután volt deákók a fakamrában szivarozván, égő szivar-veget dobtak el és pedig éppen a levéltár *bedeszkázott* ajtónyílása felé. Ez utóbbi fellelés valószínűbb, mert a tűz a fakamrának éppen abban a részében támadt, ahol az a *bedeszkázott* ajtónyílás volt.

A tüzet magát tehát gondatlanság okozta, de gondatlanság okozta azt is, hogy a levéltár elégett. Mert ha az a bizonyos *bedeszkázott* ajtónyílás be lett volna falazva, vagy legalább vasajtóval lett volna ellátva, a levéltári helyiség nem éghetett volna el.

Megállapította a bizottság azt is, hogy az óvárban a legtűzveszélyesebb állapotok vannak. Így a már többször említett fakamrából egy teljesen nyílt kémény vezet az óvár *zsindely födele alá, nem fölé*. Istennek különös csodája az, hogy ettől nem gyulladt meg még az egész födél, ami, ha megtörtént volna, menthetetlenül elég a Szent-Háromság-térnek az óvár felé fekvő házsora.

Az eljáró bizottság azonnal intézkedett, hogy e tűzveszélyes állapot megszüntetésék, s a tüzelést e helyen betiltotta.

Az alábbi vázrajzból tisztán látható, hogy hol volt a levéltár, hol kezdődött a tűz és mi volt az oka annak, hogy a levéltárban elhelyezett iratok megsemmisültek.

Ebből a tényleírásból világosan kitűnik, hogy csak egy parányi gondosság mellett a nagy becsű köztárgy el nem pusztult volna; mert csak a fakamrába nyíló ajtóüreget kellett volna vagy vasajtóval ellátni, vagy egészen befalasztatni, mi elenyésző csekély költségbe került volna.

A tüzet Gretzmacher Gyula főbányatanácsos, akad. tanár vette észre hat óra tájban tett reggeli sétájakor és azonnal fellármázta a tűzört és a városi szolgát, ki nem akarta hinni, hogy az óváron tűz lehetne s miután erről meggyőződött csak azután kereste fel a városi gazdasági felügyelőt, ki nyomban a helyszínére sietett. Csakhamar derék tűzoltóink is talpon voltak s hozzá láttak a tűz oltásához, mi eleitől nehezen ment, mert *nem volt víz*. Mig végre a szükségelt vizet a szivattyúba vezethették, addig egymás után pusztultak el az évszázados emlékeket magukban őrző könyvek, iratok, okmányok stb. stb. S a mi maradt, az is rongy lett.

A városi hatóság bölcs intézkedése szerint e megmaradt fozslány és rongyhalmzt 15 mond *tizenöt* székkel fuvarozták el az óváról — hová? — a Kalvária alatti *szemétdombra*, hol, hihetetlenül hangzik, elfogják a város régi levéltára tekintélyes részének rongyait. Oh, mily intelme ez a sorsnak, hogy jobban őrizzük és *ellenőrizzük* ezentúl köztárgyunkat, közügyeinket!

Ha ily katasztrófa nem Selmezbányán, hanem más városban történik, úgy bizonyára szigorú felelősségre vonják mind azokat, kik könnyelmű gondatlanságuk által e nagy veszteséget okozták.

Hiába fogják akarni kimutatni, hogy e levéltárban értékellen papírosok voltak, vannak még emberek, kik azt ismerték és majd nyilatkozni fognak szükség esetén ezen elpusztult levéltár kulturális értékéről.

A törv. hat. bizottságnak pedig, mely oly sokszor sürgette a levéltár rendezését és azt egyenesen meg is hagyta a tanácsnak, szolgáljon ez szomorú példál, hogy jövőben meghagyásai, utasításai ne csak a papíroson maradjanak, hanem *okvetlenül, bizalmatlanság megszavazásának* terhe alatt foganosítottassanak.

A levéltár pedig?

Most már végleg rendezve van. Recviescat in pace!!

Levél a szerkesztőhöz.

Tekintetes Szerkesztő Ur! Selmezbányán, úgy látszik, sokat foglalkoznak Hodrusbányával, s különösen soknak szívén fekszik annak tanúgye, legkülönösebben pedig a hodrusbányai evang. iskola, a melyben állítólag magyarul egyáltalán nem tanítanak.

Tagadhatatlan, nagyon szép ha valaki minden nemesért, mint a milyen a közfelvilágosodottság, szent lelkesedéssel szívében töle telhetőleg küzd, de nem szép szinben tűnik fel, ha lelkesedés helyett elfogultság, vezérlik őt kitűzőtt czéjára felé.

Nem jóakaratu együtt működés érzetében, nem közjóért való lelkesedésében, de elfogult érzetétől ösztönözve küzd az, aki minden alapos ok nélkül szüntelenül bántja, gyalázza egy más felekezet iskoláját, csak hogy jó hírnevétől megfoszthassa, a világ előtt beszennyezze.

A tanúgy ezen rettenhetlen bajnoka borzasztó szerencsétlenséget fedezett fel, mely az országot elmulással fenyegeti; mert Hodrusbányán egy tót nyelvű iskolát fedezett fel, pedig ő azt akarná, hogy a gyermek, kinek apja anyja csak tótul beszél, a mint áltépte az iskola küszöbét egyszerre változzék át, ha tud — ha nem tud beszéljen magyarul és pedig okosan nyelvtanilag, hogy tanul-e valamit, érti-e azt, a mit tanul, az mellékes, csak beszéljen. A tanítóknak, annak sem szabad a gyermek anyanyelvén beszélni, mert így megértené és ez az ügy hátrányára válnék. Én igazán nem is tudok arra mit mondani, hogy akad ember, aki a tóttal németül, a némettel magyarul, a magyarral csehül stb. akarja megértetni magát.

Azt mondja továbbá nemes jóakarónk, iskolánkban *magyarul egyáltalán nem tanítanak*. Ne hogy a közönség e hitben maradjon, s megtévesztve, oly borzasztónak lássa iskolánkat, ki kell jelentenem, hogy ez egész vádból egy szó sem igaz. Még Hodrusbányán vannak olyan emberek is kik nemcsak az isteni, de a hazai törvényeket is tiszteletben tartani szent kötelességüknek tudják. Midőn tehát ezen alaptalan vádat visszautasítom egyúttal felhívom az érdeklődőket, hogy a dolgról személyesen meggyőződni szíveskedjenek. Jóakarónkat pedig kérjük, hogy bennünket gyanúsítani csak akkor szíveskedjék, ha arra csakugyan rászolgáltunk.

Halljuk, hogy iskolánknak fentartása felesleges. A város feleslegesnek találta eddig is az iskola fentartását, mert eddig arra nem adott semmit. De ha a tanúgy azon bajnoka más értelmében találta azt feleslegesnek, mi nem vagyunk vele egy nézeten, mert nekünk igen is nem felesleges, dacára azon szép argumentumnak, melylyel meggyőzni igyekeznek, hogy a s. lyceumba sok róm. kath. jár, kikkel nem érzetik, hogy nem ev. vallásuk.

Hogy az ev. iskolában tanító nincs... nem egészen igaz; mert az illető cikkiró úr elfelejtette, de tán nem is tudta soha, hogy zsinati törvényeink szerint, melyet Ő felsége által szentesítettek, tehát érvényesek még azon úr előtt is, az oly egyházakban melyek tanítóit és papot, illetőleg papot és tanítóit fentartani képtelenek, a lelkes egyúttal tanító is lehet. Ebben talán megféleltünk a törvény követelményeinek.

Azt mondja ugyanis az illető jóakarónk, hogy az iskola a törvény követelményeinek sem felel meg, legűdösebb *„volna tehát ezen iskolát megszüntetni.”*

Ez igen szépen van így mondva, hanem elfelejteni méltóztatott, hogy mindig kettőn áll a vásár. Megszüntetni az iskolát csak úgy lehet, ha mi ahhoz szintén hozzá járunk, mert nálunk, nélkülünk valamit határozni ez ügyben felesleges fáradozás; vagy pedig úgy, ha csakugyan bebizonyítják, hogy nem felel meg a törvény követelményeinek.

Ha a tanúgy azon barátjának, a ki iskolánkat iránt oly vehemensen érdeklődik, annak java csak ugyan a szívén fekszik, úgy kérjük, vesse latba, minden befolyását — feltesszük róla, hogy van neki nagy — a városnál, hogy szavazzon meg nekünk évente 300 frtot s látni fogja, mily szép rendben és ékesen folynak mindennek.

Hodrusbányán, 1898 febr 10.

alázatos szolgálja

Adamovits Sámuel, lelkész.

Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur!

A f. hó 12-én megtartott közgazgatási bizottsági ülésén a helybeli ág. hitv. ev. tanítók ellen azon vád emeltetett, hogy ők az iskolák orvosi vizsgálatát illetőleg a tanfelügyelőt az iskolák hivatalos vizsgálata alkalmával a valóságnak meg nem felelő módon informálták.

Mint hogy ez a dolog a Selmezbányai Híradó-ban, Selmezbányán és Belabánya szab. kir. város hivatalos közlönyében is napvilágot látott, s ekként eme vádról tudomást szerzett a város közönsége is, erkölcsi kötelességünknek tartjuk tájékoztatni a város közönségét a tiszta igazságról, a meztelen valóságról s kijelentjük, hogy az igazság kiderítése érdekében szükség esetén fel fogjuk emelni a vető szavunkat azon fórum előtt is, a mely fórum előtt a tanfelügyelőnek adott információink a valóságnak meg nem felelőknek jelentetvén ki, — megsértette a mi igazságérzetünk.

Ezen oknál fogva azon kérelemmel fordulunk Tekintetességhez, szíveskedjék az illem és tisztesség határai között történő védelmünknek becses lapjában helyet engedni.

A Selmezbányai Híradó legutóbbi száma regisztrálva a közgazgatási bizottsági ülés lefolyását, ezeket mondja: „Egy kis vihar is volt készülöben e jelentés (t. i. a tanfelügyelő jelentése) tárgyalásánál, mely mint egyszerű száraz tényit állította oda, hogy a belvárosi ág. ev. iskolákban ezen iskolai évben még orvosi vizsgálat nem volt. Szintnyai József polgármester s utána dr. Kapp J. is gyöngéden figyelmeztették a kir. tanfelügyelőt, hogy jelentésének ezen része téves információon alapulhat, mert az orvosi kar buzgón teljesítette kötelességét.”

Erre vonatkozólag megjegyzésünk az, hogy a tanfelügyelő jelentésében az iskolák orvosi vizsgálatát illetőleg nem volt szó az összes ág. hitv. ev. iskolákról, hanem csak az erzsébet-utcai ev. iskolákról. A Herbst János és Jaeger Gyula által vezetett iskolákat a tanévben egyszer meglátogatta az orvos. Nem ők, hanem Laeco Dániel, az erzsébet-utcai iskola tanítója volt az, ki a tanfelügyelő direkt kérdésére: vajjon az orvosok rendszeren látogatják-e az iskolát? — azt felelte, hogy nem. S azon kérdésre: vajjon a szemvizsgálatot e tanévben megtartották-e? ugyancsak nem-mel válaszolt a mint az igazsághoz híven másként nem is válaszolhatott. Mint hogy a Selmezbányai Híradó szerint nemcsak az erzsébet-utcai iskola tanítójáról van szó, hanem az ág. hitv. ev. iskolák egész tantestületéről, — azért történik e testületi felszólalásunk.

Az ág. hitv. ev. iskolák alólirt tanítói szívek mélyéből sajnálnák, hogy az iskolák látogatásával megbízott orvosok munkálkodásáról a nyilvánosság előtt beszámolni kénytelenek, de a közgazgatási ülésen s ezen ülés lefolyásáról számot adó „Selmezbányai Híradó” közvetítésével talán a nyilvánosság által is kétségbe vont igazságérzete kényszeríti e tantestületet arra, hogy a dolog tisztázása érdekében a nyilvánosság előtt elmondják a ténylest, a valót.

Az orvosi iskolai vizsgálatra vonatkozólag Laeco Dániel tanító ünnepélyesen, a terhes következmények teljes tudatában kijelenti, hogy tanítványai nemcsak e tanévben, hanem 1895. decz. 2 óta, a mióta ő a nevezett iskolának vezetője, nem voltak orvosilag megvizsgálva 1895. decz. 2 óta csak egy alkalommal volt orvos az erzsébet-utcai iskola tantermében, még pedig a közegészségügyi felügyelő, a tiszt főróvos és Androvits r.-biztos kíséretében 1896. júliusában vagy augusztusában, a mikor az iskolai tanítás ugy is szünetel. Folyó év folyamán ál-hímlő lépett fel a gyermekek között, a tanító ezt irásban bejelentette a rendőrkapitányi hivatalnak, minek következtében az iskola egy hétre bezárattott. A betegeknek bejelentett gyermekeket Tandlich orvos ur meglátogatta ugyan saját otthonukban, de az iskolában senkiselem volt. Igaz ugyan, hogy a tiszt főróvos az iskolazárlat idején egy ízben meglátogatta a tanító privát lakásán, de sem az iskolát, sem pedig a gyermekeket nem látta. Ez tehát nem nevezhető iskolalátogatásnak, ez nem minősíthető orvosi iskolavizsgálatnak.

A Herbst János és Jaeger Gyula által vezetett iskolákban ezen iskolai tanév folyamán egy ízben történt orvosi vizsgálat, de ez is a kötelességnek csak némileg való teljesítése, mert a belügyminiszterium 1884 évi decz. 7-én 51066. sz. alatt kelt rendeletével kiadott „Utasítás” és 1886 nov. 13-án 63668. sz. a. kelt rendelete alapján „az orvos a városban vagy községben található mindenik iskolát a trachoma szempontjából havonként meglátogatni köteles.”

Igy állván a dolog, kérdjük ugy a polgármester urat, valamint dr. Kapp J. urat is: hogyan tudták állítani, hogy a tanfelügyelő jelentésének az iskolák orvosi vizsgálatára vonatkozó része „téves” információ alapulhat? Kérdjük, hogyan tudták állítani, hogy az orvosi kar „buzgón teljesítette kötelességét”? Avagy a kötelességnek „buzgó” teljesítésére mutat az, hogy a havonként megtartandó trachoma-vizsgálat az erzsébet-utcai iskolában már több, mint két esztendő óta nem volt?

De menjünk tovább egy lépéssel.

A „Selmezbányai Híradó” folytatásilag ezeket mondja: „Főispánunk ő méltósága is felszólalások alapján megvédenének jelezte az orvosi karnak megtámadott munkálkodását s már-már elrendelitetett az illető tévesen informáló tanítók ellen a fegyelmi eljárás, de felkelt Kubányi Károly tanfelügyelő s kijelentette, hogy miután a legilletékesebb oldalról nyert információi nyilvánvalóvá tették, hogy az orvosi kar a vizsgálatokat megtartotta — ő őti, hogy jeintéséből az az egy-két sor törültessek, miután az éi előbből informált tanítókat nem akarja fegyelmi eljárás alá vonatni — azt azonban mégis kéri, hogy az illetőknek a fegyelmi eljárásnál kissé enyhébb formában juttassák tudomásukra, hogy egy iskola hivatalos tanfelügyelői vizsgálatánál csakis a valónak megfelelő információkat adhatnak, különben kellemetlenségnek teszik ki magukat is és a tanfelügyelőt is, ki jelentését a gyűjtött adatokra építi. Ilyenformán a tanfelügyelő jó szíve is győződött s az okulás sem maradhat el azok részéről, kiket illet.”

Őtt mindjárt az orvosi karnak megtámadott munkálkodásáról van szó. Kérdjük: vajjon az orvosi kar munkálkodásának megtámadása-e az, a mikor a tanító a tanfelügyelőt a valóságnak teljesen megfelelő módon informálja? És ki nyugtatta volna meg az erzsébet-utcai tanító lelkiismeretét, hogyha ő a hivatalos vizsgálatnál a tanfelügyelő hivatalos kérdéseire a valóságnak meg nem felelő adatokat dikta be?

A közig. bizottsági ülésen elhatározottat, hogy „az illetőknek a fegyelmi eljárásnál kissé enyhébb formában juttassák tudomásukra hogy egy iskola hivatalos tanfelügyelői vizsgálatánál csakis a valónak megfelelő információkat adhatnak.” Fel nem foghatjuk a közig. bizottság azon eljárását, hogy Szintnyai József polgármester s dr. Kapp Jakab urak felszólalására a valódi tényállás kiderítése nélkül azonnal védelmébe vette az iskolák látogatásával megbízott orvosokat, s a valódi tényállás alapos ismerete nélkül palézát tört az ág. ev. tanítók felett.

Csak egy dolog az, a mi a köz. bizottsági ülés lefolyásának olvasásánál örömmel tölti el szíveinket, t. i. az, hogy Kubányi Károly tanfelügyelő ur a tanítók pártjára állott s nem engedte meg a fegyzeimi eljárás megindítását. Innen is az látszik, hogy a tanfelügyelő Úr a tanítók igazi jóakarója. Mi biztosíthatjuk a tanfelügyelő urat, hogy az ág. ev. iskolák tanfelügyelői vizsgálatánál csak a valóban megfelelő információkat adjuk, s adni fogjuk a jövőben is; a tanfelügyelő ur tehát a mi információinkra mindig bizton építheti jelentését.

S ha a „Selmezbányai Híradó“ azt állítja, hogy „egy kis vihar is volt készülében“, mi azt hisszük, hogy egy kis vihar van készülében, a melytől azonban mi nem félünk, mert a tiszta igazság kökemény s így biztos talajára raktuk le a tanfelügyelőnek hozzánk intézett kérdéseire adott információink alapjait

Ezt akartunk elmondani, ennek a kinyilatkoztatására kénszerített megszértett igazságérzetünk.

Selmezbányán, 1898. február 18-án.

Alázatos szolgálói:

Jaeger Gyula,
ev. tanító.

Laczo Dániel,
ev. tanító.

Herbst János,
ev. tanító.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Személyi hírek.** Sztinyai József polgármester mult csütörtökön Budapestre utazott s onnét ma érkezik vissza. — Dohánygyári orvosnak, az elhalt dr. Máltás Károly helyébe egyhangulag dr. Tandlich Ignác tib. főorvos választott meg. — Potoczky Lajos m. kir. posta- és táviradbiztos a mult héten két napot hivatalosan városunkban töltött.

— **Rendjel viselési engedély.** Ő felsége megengedte, hogy a Ferdinand bolgár fejedelem által Sztinyai József polgármesterünknek és Krausz Kálmán főkapitányunknak adományozott rendjeleket viselhesék. A rendjelek adományozását annak idején közöltük.

— **Halálozás.** Özv. Tibély Ágostné, szül. szentannai Alman Ágosta, néhai Tibély Ágost selmezi volt nagykereskedő özvegye e hó 17-én, életének 50-ik évében hosszas szenvedés után meghalt. A boldogultat, kit ma vasárnap d. u. 3 órákor temetnek el, gyermekein, unokáin és testvéreire kívül nagyszámu előkelő rokonság és széleskörű ismerettség gyászolja.

— **Fényes esküvő.** Ertl Jenő ruttkai államvasuti mérnök tegnap szombaton d. u. kelt egybe nemes Cseh Lajos m. kir. bányatanácsos bájos, művelt leányával, nemes Cseh Kornélia Magdolnával. Az egybekelést lakodalmi lakoma követte az örömszülok házában, melyen sikerült tósztok mondatlak el.

— **Esküvő.** Sziklay Irma kisasszonnyal, Emőky szül. Sziklay Gizella kedves nővérevel tegnap kelt egybe Miller Imre cukrárszda tulajdonos Esztergomban. A fiatal párt gróf Csáky Károly püspök eskette.

— **Házasság.** Selmezi Pöschl Gyula budapesti kir. főmérnök, S. Pöschl Ede, nyug. bányász akad. tanár, főbányatanácsos fia, tegnap február hó 19-én szombaton kelt egybe Budapesten Gillemot Sarolta kisasszonnyal, Gillemot Vilmos és neje szül. Koch Janka kedves leányával.

— **Eljegyzés.** Vincze János helybeli vasuti forgalmi tisztviselő jegyet váltott Ujházy Valéria kisasszonnyal Budapesten.

— **Pálinka áldozata.** Péter Mihály berencsfalusi lakos Szent-Antalban mulatozás közben virtuskodni akart és egy litter pálinkát két hajtásra ivott meg rögtön rosszul lett és összerogyott; mire haza szállították meghalt. Virtuskodását életével fizette meg.

— **A következő sorok közlésére kértünk fel:** „Tek. Szerkesztő Ur!“ Néhai férjem, Ocsovszky Vilmos volt polgármester emléke az én és házam reputációja érdekében nagyon kérem, hogy azon levelemnek, melyet a „legdrágább óvoda“ című és a „Selmezbányai Híradó“ 6-ik számában megjelent cikkre válaszképpen írtam, mint védtelen nőtlől származót egészben b. lapjában helyt adni szíveskedjék, mert a nevezett lap levelemből kikapva egyes részeket, egészen más színben tüntette fel az ügyet, a 7-ik számában hozott, ugyancsak „a legdrágább óvoda“ című közleményében, mint az alant levelemben, a valószínűséghez híven eseteltem. A „Selmezbányai Híradó“ szerkesztőjéhez intézett levelem a következő volt: Igen Tisztelt Szerkesztő Ur! Becses lapjának 6-ik számában, olvasom a különféle hírek rovatában, egy engem oly közelről érintő hirt: „A legdrágább óvoda“ cím alatti, melyet érintetlenül hagyni nem szándékom és megczáfolom már az igazság kedvéért is. A tisztelt névtelen cikkíró ur írja, hogy az Ocsovszky-féle házban elhelyezett óvódnak ugy tanterme, mint az óvóné lakása nedves és egészségtelen és hogy W. R. óvóné a lakásban nem lakhat tovább és az orvosi rendelet értelmében kénytelen volt kiköltözni. Továbbá állítja az igen t. cikkíró ur, hogy az óvoda helyiségeért a város 400 frtot és az adót is fizeti. Mielőtt a fenti állításokat megczáfolnám, legyen szabad egy kis visszapillantást vejnem a multra. Már 13 éve mult annak midőn az üdvös észme, hogy kisdédóvót állítsunk, alakot is öltött. Az óvoda bizottság a városi elől-

járossággal együtt kerestek az egész városban e célra lehető legalkalmasabb helyet és ezt végre házunkban találták meg. Hogy az óvoda-helyiség első terme tényleg nedves foltokkal bírt, az nem titok, ezt látták 13 éven át a szülok, kik leginkább félthették gyermekeiket e helyre küldeni, hogy netán valamely betegség származhatnék, a nedves falak következtében; de látták az ovoda bizottság és a városi előljárosság tagjai is és minden évben azon tanakodtak, hogy lehetne e bajon segíteni, de kiköltözni nem tudtak azért: mert nem volt alkalmasabb helyiség, mint a mi házunkban, és azért mindig újra meg újra kötötték meg a szerződést. De hogy az óvóné lakása 12 évig száraz volt, elvitázhatlan tény és sem orvosi rendelet, sem a lakás iránt való nemtetszése következtében nem volt kénytelen az óvóné a lakásból, mely a ház építésétől fogva folyton egész száraz volt, (hiszen Rejtlő Adolf akadémiai tanáregéd lakott W. R. óvóné előtt 1 egész éven át benne) kiköltözni. A másik is igazán hamis hir, mint a névtelen cikkíró írja, hogy a tek. város az óvóhelyiségért és a lakásért 400 frtot és az adót fizeti. Ez valóltan hireken alapszik; mert az ovodáért sem férjem életében sem most 300 frtnál és az adónál többet nem kaptam és nem is kértem. Tehát igen rosszul van az igen t. cikkíró ur értesülve, mert az adó 60 frt tehát csak 360 frtot fizetnek és nem 460-at. Különben igen helyes ha ön a hírlap után közli azon véleményét, hogy a jövő nemzedékre ártalmak lehetnének e nedvességet tartalmazó foltok. De ne írjon valóltan dolgokat, vagy informáltassa magát jobban a dolgról. Mert ha a t. cikkíró ur engem kértet volna, meg mondtam volna egész őszintén, hogy a tek. bizottság amely a felett döntött, hogy hol legyen az ovoda, nem azért helyezte azt az én házamba hogy netán engem ez által támogasson, hanem igenis azért, mert nem talált máshol alkalmasabb (vagy legalább oly alkalmas) helyet mint ez. És az igen t. cikkíró ur miért hallgat 13 év óta és csak most találja szükségesnek felszólalni, midőn tán tudja, hogy már ez év deczember végén lejár a szerződés és az ovoda helyiséget már át teszik máshová? Még egyszer visszatérve az óvóné lakására, mely lakás annyi éven át lakható volt, és most 2 év óta lakhatatlan lett, magam is szeretném tudni, hogy mi miatt lett nedves? Ha talán az i. t. cikkíró ur annak okát és annak eltávolítására szolgáló tanácsot adhatna nagyon lekötelezve. Hogy a városi előljárosság tényleg nem tudott eddig szárazabb ovoda helyiségre szert tenni, fényes bizonyítéka az, hogy a későbbben felállított és berendezett városi alsó ovoda helyisége, melyben Jahn Vilma óvóné tanít, — szintén a penész miatt lakatlan. Erről azonban t. cikkíró nem szól semmit? Vagy csak hogy Ocsovszky né védtelen özvegy csak ez ellen lehet bátran közösen kikelni? Vagy miért nem ír cikkíró ur a normal iskola helyiségek ellen, — hiszen ezek tényleg nedves helyiségek; — és ez épen azt bizonyítja, hogy a városi előljárossága nem igen válogathat a száraz, célszerű helyiségekben, mert ha azt tehetné, a legjobbat választaná. Különben én a mult nyáron felajánoltam a tek. ovoda bizottságnak a *reparáció minden költségét, persze csak úgy, ha ott maradnak, de a tek. O. b. azt mondogta, hogy ha száraz is lenne, mégsem alkalmazható ovoda helyiségre, mert nem süt a nap a házra, azt pedig nem lehet oda rendelni.* Érzem én is, hogy a nap le alkonyodott már, mely házunkra sütött. Kiváló tisztelettel Özv. Ocsovszky Vilmosné.

— **A bányászati és kohászati államvizsgák f.** évi márczius hó 12-én és a rá következő napokon lesznek megtartva. Eddig jelentkeztek: 6 bányász és 4 vaskohász. Kormánybiztosnak Szathmáry Béla minisiteri tanácsos küldetett ki.

— **A helybeli polgári társaság közgyűlése** jövő vasárnapra e hó 27-ik napjára lett elhalasztva. A közgyűlés, mely d. u. 5 órákor veszi kezdetét, társas estéllyel lesz egybekötve.

— **Az „Orsz. M. Bány. és kohászati Egyesület“** mult év szeptember havában tartott rendes közgyűlése a magyarhoni bányászati alkalmazásban lévő műszaki tisztek, valamint állisztek minősítésének miként való megvédéséről szóló javaslat beható tárgyalásán. A bizottságot küldött ki, *Svehla Gyula* kir. bányagazgató elnöklése alatt. E bizottság Selmezbányán, legközelebb ülésezett és munkálatát: törvényjavaslat és azt kísérő okadatulás és memorandum alakjában kidolgozva, az anyaegyesületnek valamint a vidéki osztályokhoz, oly kérelemmel küldötte meg, hogy azt, beható tanulmányozás tárgyává tegyék. Az esetleges módosító javaslatok legkésőbb f. é. márczius hó végeig a bizottság elnökéhez, Selmezbányára küldendők be, hogy azok az april hó első napjaira ujltag összehívandó bizottsági értekezleten újból tárgyalhatók legyenek.

— **Köszönetnyilvánítás.** A folyó hó 5-én megtartott evang. iskolai táncmulatság céljaira tett nagylelkű adományokért a rendezőség már lapunk mult

számában fejezte ki köszönetét. A tombolatárgyakat adományozók közül azonban tévedésből Krause Józsefné és Renner Gyuláné neve kimaradván, a rendezőség ezennel pótlólag fejezi ki irántuk hálás köszönetét.

— **Rendőri hírek. Tolvaj csemetélc.** E hó 15-én panaszt tett Grünfeld Ferencz szatócs, hogy üzletéből a fiókából ismeretlen tettes ellopott 15 forintot. A megindított nyomozás kiderítette, hogy a lopást egy kilenc éves meg egy tizenkét éves fiú követte el. Az impostor gyerekek be is vallották tettüket s rossz tettükért édes apjuk részesítette őket illő jutalomban. A gyerekek zsenge koruk miatt másképp nem voltak büntethetők, de a valóban érzékeny büntetés ugy hisszük eléggé megtanította őket arra, hogy „ne bánts d a másét.“ — **Lopás.** Szerdán Weisz György cipőgyári munkás észrevette, hogy keserves pénzen szorzett óráját valaki ellopta. A gyanu lakótársára Zsigmond János cipészegédre irányult, aki a vállalat során nem tudván beigazolni ártatlanságát, átkisértetett a bírósághoz. — **Örült.** Blahuth József huszonegy éves majoros legényt, aki régibb idő óta elmebajban szenved, fölvelték a lipótvárosi országos tébolydába, a hova e héten szállította fel a rendőség. — **A fatolvaj büntetése.** Nemcsok Mátyás széleshegyi lakos folyó hó 14-én két társával Nemcsok Andrással és Ivanics Mátyással fát lopni mentek az erdőbe. Egy szép, sugár fenyőt ki is vágak, ez azonban ráesett Nemcsok Mátyásra, aki ugy megsérült, hogy másnapra meghalt. A halál okána kfelderítése céljából elrendelte a hullának orvosrendőri boncolása, mely kiderítette, hogy a halált a fa által okozott súlyos belső sérülések okozták. — **Mérgezett bárányok.** Futák István majoros, kinek legelői és földjei a fémkohó szomszédságában vannak panaszolta, hogy bárányai egymásután pusztulnak s ennek okát abban találja, hogy a kohófüstben levő arzén- és ólomcsapadék a földek terméyeit megmérgezi és ez okozza a bárányok elhullását. Az egyik igy elhullott bárány hulláját a hatóság vegyi megvizsgálás végett a budapesti állatorvosi akadémiához küldötte el. — **Találtatott** egy kötött pénzerszény pénzzel. Jogos és igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrkapitányi hivatalban.

— **Védekezünk!** Az O. M. G. E. szaklapja, a „Köztelek“ többször figyelmeztette a gazdaközönségünket az amerikai lóhere és amerikai luczerna beözönlése ellen; tudvalevőleg Mauthner Ödön budapesti magkereskedő vette fel a harcot és ugyancsak Mauthner heti jelentéseiből olvassuk, hogy az amerikai luczernamag még folyvást oly nagy tömegben özönlik hazánkba, hogy az ilyen mag, forgalmazói árait 4—5 forinttal leszállították és ezt körlevelekben tudatják a gazdákkal. Kötelességünknek tartjuk gazdáinkat figyelmeztetni, hogy óvakodjanak az amerikai luczernamagtól, a melyet igazi származása letagadásával tisztán, sőt európai luczernamag közé keverve árusítanak.

— **Népszerű előadást** tartott tegnap szombaton a selmezi gyógyászati és természettudományi egyesület gyűlésen, a Belházy-féle ház tantermében Dr. Schvariz Ottó főbányatanácsos, akad. tanár, a mikor is a kísérletekkel már előbb bemutott drót nélküli telegrafálásról tartott előadását ismételte meg nagy számban egybegyűlt úri és hölgy közönség előtt. Az előadás ez alkalommal is a lehető legnagyobb érdeklődést keltette és a kísérleti bemutatás újból fényesen sikerült. A valóban érdekfeszítő előadásért fogadjuk a jeles tudós művelt közönségünk nevében köszönetünket.

— **Vidéki hírek. Tüzeset Bakabányán.** Folyó hó 13-án déli 12 órákor tüzi lárma zavarta fel közönségünk csendjét. Ugyanis Lehoczky Samu jómodu polgártársunk háza gyulaadt ki kéménytűz következtében. A tett színhelyére kivonult derék tűzoltóságunk Czizlan Gyula főparancsnok s Czibulka János alparancsnok vezetése alatt s rövid idő alatt ura lett a pusztító elemnek. Hogy mily hatalmasan működtek a tűzoltók s a lakosság is, az abból kitetszik, hogy a szalmafedelű házakról alig 4—5 m² pusztult el. A kár e szerint nem nagy.

— **A hodrusbányai ovoda választmány f. év** feb. 15-én tartotta meg gyűlését, amikor a többi között szóba került, hogy a dadának utalványoztassék ki deczember és január hónapokra, a mikor t. i. az ovoda szűnetelt 4—4 frt. A jelenlevő választmányi tagok közül egy, azt a megjegyzést tette, hogy ehhez a választmányának joga nincs. A mi heves vitára adott alkalmat. Mert, ugymond, ha a választmány annyi méltatásban sem részesül, hogy az ovoda belétét érintő dolgokat illetőleg, még véleményét sem nyilváníthatja, miként lehet joga valakinek pénzt megzavazni Majd előhozzák, hogy a városbeli választmány óvónőket választ, azokat felmenti, áthelyezi sőt számukra működési bizonyítványt állít ki, a nélkül, hogy érdekesnek tartaná a hodrusbányai választmányt véleményadás végett felkeresni, mint olyat, amely a helyi viszonyokat ismerve leginkább van hivatva erre. Ellenkezöleg főnmaradásának semmiféle oka, célja, alapja nincsen, már csak azért sem, mert ebből kifolyó kellemtlenségekért a felelősséget nem viselheti s továbbá csak azon egyesület, választmány stb.-re róhatunk kötelességet, amelynek jogot is adunk. Ez a szokás

járja turul madár hazájában. Ezt az összes tagok magukévá tették, s elhatározták, miszerint a belvárosi választmány jegyzőkönyvi kivonattal keresessék meg aziránt, hogy a jövőben ily értelmi ügyekben előbb a hodrusbányai választmány véleményét ne csak kívánja be, de azt tekintetbe is vegye. Míg erre érdemleges válasz nem jön, a jelenlevő tagok közül senki tisztiséget vállalni nem akar. (A jegyző t. i. már 1896-ban mondott le, az alelnök és pénztárnok pedig elhatározták). Hasonló felszólalásokra, sőt sajnós lemondásokra van kilátás a jövő iskolaszeki gyűlésen is. Régen sejttem és éreztem én azt a paraszt, ezt a lappangó üszköt, s nem is késtem egyik cikkemben b. figyelmöket erre felhívni akkor, a midőn irtam, hogy: „Tiszteletbeli hivatal, fizetés nélkül, és hatáskörrel, azt lelkiismeretesen betöltő egyénre csak dicséretet hozhat, de cím hatáskör nélkül csak gunynév a melyet nem egyszerű száználmasan mosolygunk” majd tovább: „Csoda-e ha egyik másik iskolaszeki tag, (esetleg mint jelenleg választmányi tag) csak tehernek tartja hivatalát, nem lelkesül érte, s végre arról lemond. Ugyanakkor kifejttem ezen elkedvetlenedés okát, s éppen azért főlösslegesen volna ismétlésekbe bocsátkozni. Ismételve kérjük Önöket Uraim! ne engedjék odáig jutni a dolgot, hanem siessenek tanügyünkön alaposan és minél előbb segíteni, mert igen jól tudják, hogy: „Periculum in mora”.

— **A honvédszobor javára.** A h. czipőgyári munkások f. hó 13-án táncmnlástgot rendeztek, melynek tiszta jövedelmét a helyben felállítandó honvédszobor alapjának javára szánták. A mulatság jól sikerült és a tiszta jövedelmet vagyis 6 frtot Maruska József czipőgyári művezető másnap átadta a rendőrkapitányi hivatalnak. Az összeg nem nagy ugyan, de tisztelettel hajlunk meg a nemes célú akarat előtt.

— **Lóavató bizottság alakítása.** A selmeczbányai 84/c) sz. lóavató bizottság, mely a bekövetkezendő mozgositás 9-ik napján köteles működését megkezdeni, a f. évre következőleg alakított: A bizottság elnökévé a közgyűlés Bernhardt Adolf gazdasági előadó tanácsnokot választotta meg, a főispán ur ő méltósága pedig a bizottságba jegyzőnek Kis Frigyes tb. r.-fogalmazót, állatorvosnak Fodor József városi állatorvost, becüsöknek Nyitrai László, Krausz Vilmos György és Lestyánszky József bizottsági tagokat nevezte ki. — **Ló és szekér állományunk.** A rendőrkapitányi hivatal most foganasított a város területén található lovak, lófogatok és ökrös szekerek összeírását a következő eredménnyel és pedig összeíratott ló: mén 1, herélt 241, kancza 44, összesen: 286; fogat: személyszállító 2 fogatu 42, teherszállító 1 fogatu 17, teherszállító 2 fogatu 85, ökrös szekér 73, összesen: 217.

Farsang.

A polg. dal- és zenekör e hó 12-én tartott hangversenyének ünnepességét nagy mértékben emelte, hogy azon Horváth Béla főispán ő méltósága is megjelent. Altmann Imre egyesületi alelnök a rendezőség élén fogadta a magas vendéget, köszönetét fejezve ki a megtiszteltetésért. A főispán ur láthatólag jól érezte magát a polgári körben, mit azzal is bizonyított, hogy gyengékedése daczára ott mulatott éjfel utánig. Jelenléte annál nagyobb erőmegfeszítésre sarkalta ugy a zenészeket mint az énekeseket. Meg is feleltek minden minden méltányosan támasztható igénynek. A zenekar 3 darabot adott elő külön, egyet pedig zárónak az énekkarral együtt. Rossini „Tancredi” nyitányával kezdte a hangversenyt, vele a kellő ünnepi hangulatot keltve. Előadott még egyszerűnek látszó, de finom árnyalatai folytán annál kényesebb salondarabot, melyek egyikében Alföldy Z. ur gordonkájátékával, másikában pedig Chodora Károly ur kürtolojával gyönyörködtetett. E szépen érvényre emelt számokra vonatkozólag csak az lehet a kifogásunk, hogy a kíséret a solo részekenél kisse erősebb volt! Ami a másik részt illeti, ebben persze már nem a zenekar hibás, hanem inkább az, hogy nincsen olyan podiumunk, melyen a hangszerüket a zenekar szünetelése alatt is el lehetne helyezni, s így zenészeink azokat mindig kénytelenek a mellékerembe vinni, minek következtében a hangszerük helyes hangolása csorbát szenved; leginkább sajnálhatta ezt Chodora ur, ki így a kürt fuvásában való művészetét nem mutathatta ki. Az énekkar nagy hatással adta elő Gaal Ferencz „A bilincs” című műdalát, mely ezen jeles zeneszerzőnk egyik sikerültebb szerzeménye. A Petőfi-féle szövegnek hirtelen átmeneteit, hatalmas eszméit pompásan festi itt a zene; de éppen mivel ily darabokban oly szoros a kapcsolat a szöveg és zene között, nem tartanánk helyesnek, ha az egyesület elhagyná azt a régi jó szokását, hogy a szöveget a hallgatóság kezébe adja, mert ennek ismerete nélkül az élvezet nem lehet teljes. Bachraty József karmester különben különösen e darab megválasztásával és buzgó betanításával mutatná ki képességét, hogy az énekkart helyes irányban tudja vezetni. Örömmel üdvözljük őt e téren, s ugy neki mint az egyesületnek csak azt kívánjuk még, hogy jövőre még egyszer annyira énekes álljon rendelkezésükre, hogy a hatalmas, megrendítő részeket az énekkar még hatásosabban juttathassa kifejezésre. Az előadott népdalok is igen szépek voltak, s Laun Károly ur rövid solojával nagyban fokozta azok hatását. A hang-

versenyt nagyon sikerülten fejezte be a „Harczi dal”, melyet ének és zenekar adott elő, s melyet a közönség meg is ismételtetett. Ezután tánc következett, mely a reggeli óráig tartotta együtt a szép számban megjelenteket. Mintegy 80 pár járta a négyesekel. Dobó Sándor ur, az egyesület régi és kipróbált főrendezője ezuttal is buzgón és kifogástalanul állotta meg helyét.

„Báld” a kedélyes Steingruben szomszéd nagyközség „Báldot” rendez márczius hó 3-án a szomszédos inséges parasztközség dógán való segítségre (az akad. kör javára). Hírül adja ezt a pompás humorral megírt „Steingrubeni Bakter Kürt”, mely egyszerűsmind meghívóul is szolgál. A „Báld” a kupa-tanács intézkedései folytán biztos sikernek néz elébe és az idej mulatságoknak egyik legérdekesebbje és legkedélyesebbje lesz.

A **tüzlőtő egyleti bál** holnapután, hushagyó kedden lesz és felette sikeresnek ígérkezik.

A **selmeczbányai kereskedő ifjak társulata** által Sziinyai József, polgármester védnöksége alatt, f. é márczius hó 5-én a városi Vigadóban kereskedelmi bál rendezetik, melyre a csinosan kiállított meghívók már szétküldettek. Kik ilyet nem kaptak volna és arra igényt tartanak, kéretnek a rendező bizottsághoz fordulni. A tiszta jövedelem részben a honvéd emlék szobor, részben a társulat pénztára javára fordítatik. A bál fényes sikerűnek ígérkezik, melynek elérésében a rendezőség teljes erővel fáradozik.

A **selmeczbélyabányai ipartársulat bálja**, mint azt már előre jeleztük, ma f. hó 20-án lesz megtartva a Sembergy-féle teremben, még pedig a társulat temetkezési pénztár javára. A tánczokat két zenekar kíséri és pedig: Balogh Laci zenekara és a hegybányai bányász-zenekar. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és a helyi lapokban nyugtáztatnak.

Selmeczi telefontelefon-nyilatkozat tudósítása.

Zóna idő: február 20-ika, vasárnap d. e. 9 óra pontban. Szerkesztőnk méltányolva igen tisztelt hallgató közönségünk szíves pártolását, avval akarja ezt meghálálni, hogy a t. előfizetőket családotól együtt meghívja egy grand vacsorára az ezen alkalomra kibővített és felszerelt szerkesztőségi helyiségbe, a hol lesz minden, a mi szemnek és szájnak kedves, és izletes, lesz cigány, valódi legújabb Zola pezsgó stb. stb. A meghívást jó előre közöljük, hogy másnap teendőit mindenki elvégezze és e szerint intézkedhessék. A vacsora lesz február 29-én pontban 8 órakor.

Külföldi híreink.

Zola telefonunk utján köszöni meg Steingrube nagyközség báldi meghívóját; azt mondja, hogy nehéz napjaiban ez nyugtató neki vigaszt és ez adott neki erőt a küzdelemhez.

Halleban tánczosokat köleszőző és közvetítő intézet alakult. Ügynöke a múlt héten nálunk járt, részt rett egy bálban, a mire azt mondta, hogy Selmecz lehetne a világon a legtöbbet köleszőző. Valóban bók reánk.

Millevoje azt írja, hogy a német miniszterek paranesszóra hazudtak a Dreyfus ügyben. Ezek aztán igazi miniszt-ransok!

Zola már csak úgy kap fiakkert, ha a kocsist, kocsit és lovakat elindulás előtt százezer frankra biztosítja bal- és haláleset ellen. Laborie, Zola hírneves ügyvédje hajlandó nyaraló részvénytársaságunk ügyészi állását elfoglalni, ha meglesz a rendes kalaber kompániája, mert ez privát szenvedéye. Sajnos, nálunk még a kaszinóban sem ismerik.

György herceget a krétai kormányzói jelöltségben még mindig csak támogatják, pedig már fáj a dereka.

Prágában a tartománygyűlésen a cseh illemtan szerint beszélnek, pl. ennek mindenbe bele kell ugatnia.

Vilma, Németalföld fiatal, kedves bakfis uralkodónője szerelmes lett, férjhez megy. Szerelmes leveleit a felelős minisztarium ellenjegyzzi, az államtanács tudomásul veszi.

A portugál parlamentben is zavar volt, de kevés ideig tartott, mert egy pofon után két honatyá feküdt a ház porondján.

Mantegazza firenzei egyetemi tanár Schenk dr. teoriájáról azt mondja, hogy ilyesféle szívességet csak a jó Isten tehet s azt is első sorban hű szolgálóinak teszi.

Belföldi híreink.

Egyik jónevű vidéki városunkban jelmezestély volt. A tudósító a hölgyek névsorát és jelmezét így közli: A, B, (szólló); C, D, (lopótök); E, F, (liba); G, H, (geréblye); I, J. (socialista); K, L. (boszorka).

Az újságok a múlt héten Malaczka veszedelméről irtak, mivel városunkban többen megijedtek e hír hallatára, ezennel megnyugtattuk, hogy egy városról van szó, a malaczák szépen szaporodnak, mint torjai külön tudósítónk telefontelefonozza.

Budapesten a kormánynál ujabban annyi deputatio járt, hogy a miniszterek kifogytak a magyar szóból s nehogy ismétlésbe essenek, az idegen nyelvből vett szókkal tettek ígéretek. Jobb is így, legalább nem értjük, hogy az ígért csak üres szó.

Félegyházán két ezer lelket magyarosított meg a belügyminiszter.

Versenyt Fiuménak! ezt kér egy napilapunk. A kérés teljesedik, mert löversenytérnek már kinézték Fiume és Abbazia közti sík tenger területét.

Rozsivalra Várnán ráfogták, hogy zsidó, ez ellen kénytelen volt argumentum ad oculos-zsal élni.

A képviselők piknikjén nagy feltűnést keltett, hogy a néppártiak asszonyaik nélkül jelentek meg a mulatságon.

A fiumei kormányzóról azt írják a világlapok, hogy most mulat. A multkor mindig utazott, most meg mulat, mégis csak terhes állás lehet az övé.

A budapesti tanács a borvásárt a Rudasfürdő mellől a vásárcsarnokba tette át, most már remélhető, hogy tisztább lesz a bor.

A temesvári törvényszék az amerikai párbajt nem mondja vétségnek, bár halállal végződik, mert a törvénykönyv szerint Amerikában kivott párbajról nem kell itélkezni.

Ipolyságh, hogy mienket lefőzzön, két ragályos eset miatt bezáratta iskoláit, mi a minket eset nélkül is bezárhatnánk és kulesaikat a Klingertóba dobhatnók.

Bakabányán a múlt héten csak a kutyák marakodtak, mert gazdáik influenzában feküdtek.

Mivel az udvari bála mi is meghívó kaptunk, hazajövet elmondjuk, hogy mit láttunk a ház körül.

Helyi híreink.

Tegnap este elveszett a vigadóban egy magyar térdszalag-rend, tulajdonosnője nálunk átvetheti.

Az öreg urakat nemcsak nálunk, de mindenütt arról lehet megismerni, hogy mohón olvassák nem is egyszer, de szokszor Jókai legújabb regényét: „Az öreg ember nem vén ember.”

A rovnai nyaraló részvénytársaság kimondta, hogy a víz, mivel nincs, a részvényesek hordják fel hetenkint felváltva a Klingertóból, nyaraló kupákról gondoskodik a társaság.

Mult heti híreink közé több sajtóhiba csúszott be, ennek az volt az oka, hogy drót nélkül repülő híreinkből egy rosszakarónk — egyetlen egy van — néhány szót a levegőben elfogott (ez a napi foglalkozása) s helyette rosszat mondott be a Marconi felfogó géphe.

A levélírti tüzet az egerek csinálták; jótékony célú bált rendeztek, a melynek a végén egy iszákos egér az ott lévő petróleumos kannából ivott s aztán rá akart gyujtani, de explodált s így támadt a tűz.

Egy új állás szerveztetik, melynek befőtője átnézi az elégett iratokat, a leégett részt levágja, a sértetlent megkeféli, megszámozza és tartalmát röviden kivonatolja, hogy meg lehessen tudni — mi égett el?

Tüzi fecskendők vizvezető esővei az oldalukból kiugró szökő vizisugarakkal gyönyörködtették a nagyszámu néző közönséget. Többször meg lehetne szerezni ezt az olesó mulatságot a látványosság nélkül szűkülőködő lakosságunknak.

Az Állatvédő Egyesület arra a hírré, hogy nálunk holdkóros házifödelen járó sertések vannak, memorándumban kéri a minisztret hogy rendelje el nálunk az új házának lapostetővel való befödését, kérelmét már az új épülő akadémiára is kiterjeszti.

Vigadóknban a kályhák is élvezik a koncerteket még pedig ugy, hogy a füstöt azon este a termekbe — az összes termekbe bocsájtják.

Márczius 15-én egy bús magyar, a kit nagyon bánt az, hogy az új sétateren még nem fog állni szobor, ő áll szobrot egy asztalon reggeltől estig.

A mult héten két kaszinói tag próbált egyesülni sör mellett, az egyesülésből a sör fogytával ismét szétválás lett.

Századvégi logika: Ha a czipőgyár, szövőgyár és a felső leányiskola között kell választanunk, akkor már csak választzuk a két elsőt, mert az kenyeret ad; az iskola nem való szegény embernek, belekóstoltat a kalácsba és nem juttat eleget. Nem kell felekezeti nélküli kalács!

A dalköri hangversenynek rendesen magvan a maga specialis eredménye, az t. i. hogy a koncert végével sokan beállnak a dalkörbe és tagjai is maradnak addig, míg a próbákra nem kell járni.

A selmeczi járásbírósg helyiségeiben a kályhák oly melegot árasztanak, hogy a tisztviselők majd megfagynak ott.

Hirmondó.

NYILT-TÉR.*

Köszönetnyilvánítás.

Nem lévén azon helyzetben, hogy személyesen tehetnök meg, ezen az uton adunk kifejezést érzelmeinknek, hogy köszönetet mondjunk mindazoknak, kik szeretett Antal fiunkat viszontagságos balesete alkalmából, részvétüket oly őszinte, közvetlen módon bizonyították. Különös szívélyes köszönetet mondunk a tisztelt bányász és erdőész akadémiás uraknak, a kik valóban megható módon kiváló önfeláldozást tanúsítottak beteg kollegájuk iránt. De mélyen érzett köszönetet mondunk Dr. Stuller Gyula és Dr. Tandlich Ignác tisztelt orvos uraknak is a gondos gyógykezelésért.

Selmeczbányán, 1898, február 19-én.

Rudolf Antal,
bányaigazgató és neje.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazok, kik felejthetetlen szeretett férjem halála alkalmával, részvétükkel fájdalomamat enyhítették, fogadják gyermekeim nevében is halás köszönetemet.

Ozv. Schmidt Nándorné.

Hirdetések.

Eladó egy jó karban levő zongora
olesó áron.
Hogy hol? megtudhatni e lap kiadóhivatalában.

Meghívó.

A selmeczbányai kereskedelmi és hitelintézet t. cz. részvényesei
a f. évi február hó 27. délután 2 órakor Selmeczbányán, az intézet helyiségében tartandó

IX. rendes közgyűlésre

tisztelettel meghívattak.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a lefolyt üzletről.
2. Az zárszámadások felülvizsgálása, a mérlegnek megállapítása és és felmentvénynek megadása.
3. A tiszta nyereség felosztására vonatkozó határozat.
4. 1 felügyelő-bizottsági rendes és 1 póttag választása.
5. 5 esetleg 6 igazgatósági tag választása.
6. Netaláni indítványok.

Az igazgatóság.

* E rovat alatt közöltékért nem felelős a Szerk.

VI. osztályu huzás!!!

A nyerhetés legnagyobb esélyei!!

30,000 nyeremény.
I. magyar kir. szabadalmazott**OSZTÁLYSORSJÁTEK****80,000 sorsjegy 30,000 nyeremény.****Hatodik osztály.****Betét 24 korona.****Húzás: 1898. márczius 9. — ápril 6-ig.**Legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben.
Korona**1,000,000 (egy millió).**

Nyer. és jut.	Korona.	Figyelemzetnek azok, kik I., II., III., IV, illetve V-ik o.-ra szóló sorsjegyeket vettek, de sorsjegyeik nyereménnyel ki nem huzattak, hogy ugyanazon szamu sorsjegyeket az VI-ik osztályra is ugyanazon elárusítónál vehetik meg, kinél az I-ső, II-ik, III-ik, IV-ik illetve V-ik osztályra szóló sorsjegyeket vásárolták, természetesen a VI-ik osztályú betét lefizetése mellett.
1. Jut. 600000	600000	
1. Kor. 400000	400000	
1. nyer. 200000	200000	
1. 100000	100000	
1. 60000	60000	
1. 40000	40000	
2. 30000	60000	
3. 20000	60000	
20. 10000	200000	
50. 5000	250000	
400. 2000	300000	
720. 1000	720000	
1000. 500	500000	
27800. 200	5560000	
30,000	9,550,000	

Az VI. osztályu sorsjegyek árai:

Egy egész	24 kor.	— fl.	= 12 frt — kr
Egy fél	12 "	— "	= 6 " — "
Egy negyed	6 "	— "	= 3 " — "
Egy nyolczad	3 "	— "	= 1 " 50 "

Az VI. osztályra szóló vételsorsjegy ára azonban:

Egy egész	160 kor.	= 80 frt.
Egy fél	80 "	= 40 "
Egy negyed	40 "	= 20 "
Egy nyolczad	20 "	= 10 " — kr

Ezen huzásnál a nyerhetési esélyek a legelőnyösebbek.

Eichel Sándor özv. és utódjaa m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusító
SELMECZBÁNYÁN. (Kis állatvásár-tér.)

Van szerencsém a n. é. közönség beces tudomására adni, hogy a legmodernebb igényeknek is teljesen megfelelőleg berendezett

szabóüzletemet

*** A téli idényre ***

a legdivatosabb, tartósabb és finomabb különféle bel- és külföldi szövetekkel dúsan felszereltem és azok nagy választékban állanak a tisztelt közönség rendelkezésére.

A midőn ezt nagyra becsült tudomására hozni szerencsém van, egyttal biztosíthatom arról, hogy üzletemben minden nemű öltönyök a legújabb és legdivatosabb kivitelben készülnek.

Becses pártfogását kérve maradok

kiváló tisztelettel

Czemmel György
szabóüzlet-tulajdonos.**Tudomásul!!**

Tisztelettel tudomására hozom a n. é. közönségnek, hogy az

Első Magyar Általános Biztosító-társulat
SELMECZBÁNYAI ügynökségét,

mely Takáts Miklós urnál volt f. é. február 1-től átvettem és így kérem, hogy a biztosító-társulat eddigi ügyfelei hozzám forduljanak, valamint azok is, kik e társulattal biztosítási ügyleteket kötni ezentúl szándékoznak.

Biztosítási ügyekben Szentháromság-tér 37. sz. alatt (Zmeskal-féle ház) levő lakásomon ügynői irodát rendeztem be, ahol a n. é. közönségnek mindenkor rendelkezésére állok.

Kitünő tisztelettel

Geiger Zsiga.**ÚJ ÜZLET MEGNYITÁS!!!**

Bátorkodom a helybeli és a vidéki nagyérdemű közönség beces tudomására hozni, hogy Selmezbányán a Deák Ferencz-utczában (Ochtendung-féle házban)

üveg- és porcellánkereskedést rendeztem be.

Raktáron tartok: porcellán, lámpa, tükör, kép és mindennemű üveg árukat, a legnagyobb választékban.

Elvállalok az üveg szakmába vágó megbizásokat, u. m. kép, és tükör keretezések és ablak bevágásokat, a mely célra, egy szakértő üzletvezetőt alkalmaztam.

A midőn fentjelzett új üzletemre a n. é. közönség beces figyelmét felhívni van szerencsém, bátorkodom egyttal arról is értesíteni, hogy előnyös összeköttetésem folytán azon kellemes helyzetben vagyok, hogy úgy az árúim eladását, mint a bevágatási munkákat legjutányosabb árban eszközölhetem.

A n. é. közönség beces pártfogását kérve maradok

teljes tisztelettel

Stark Mihály,

üveg- és porcellán kereskedő.

házaikhoz alkalom adtán minden e szakmába vágó cikkeket készségesen

Új festő és fénymázoló üzlet.

A n. é. közönségnek van szerencsém tisztelettel beces tudomására hozni, hogy helyben, (Deák Ferencz-utca, Urbán-ház) folyó évi február hó 1-én

festő- és fénymázoló-műhelyt

nyitottam.

Minden e szakmába vágó munka a legegyszerűbttől a legfinomabb kivitelig, tartósan és olcsón készül és pedig:

czég- és reklámtáblák, felirások, czimerek, * * * * **** * * * * a mezőre vagy temetőbe szánt pléh-Krisztusok stb. stb.**

(A millenniumi versenyen oklevelet nyert spezialista üveg czégtáblákban.)

Varrógépek, vasbutorok, mosószekevények stb. keményre mázolása.

Egyszermind felhívom b. figyelmét fauntánzatomra (erezés, Flader), — Üzlet-portálék, ajtók, ablakok, bútorok stb. minden fanemben természetűen és tartósan erzetlenek. Fából, kőből, comoszióból vagy gypsből készült alakok felujtatnak, aranyoztatnak vagy festetnek.

Temetőbe való felirások, kereszték, rácszatok, lámpások stb. mázoltatnak, bronciroztatnak és jótállás mellett aranyoztatnak.

Sok évi gyakorlat következtében képes vagyok minden munkát, a legnagyobb meglepésre és mindég a legdivatosabb és izléesebb módon elkészíteni, miért is kérem kegyeskedjék bármimemű próba-munkával megtisztelni.

Kivánatra tervezettel czégtáblák, és minlákkal erzéseik számára készségesen szolgálók.

Kitünő tisztelettel

Schramek Lajos,

czégfestő és mázoló.

Bérbeadó és eladó.A terasszon levő házam I. emeletén levő 5 parketirozottszoba, konyha és éléskamrából álló **lakást**, melyhez nyári lakkal bíró kert is tartozik, f. év november 1-től **bérbe adom.**

Eladok egy fürdőkádat zuhany- és fűtőkészülékkel; egy fedeles és fedél nélküli hintót, két szekeret és egy üveg táblás szekrényt (ezüstneműekre).

Bővebbet megtudhatni nálam.

Tisztelettel

Hell Jakab.Gyár: **Alsó Hámor**, Bars megye.Gyári főraktár: **BUDAPEST, Andrassy-ut 29. (I. em.)**Raktár: **BÉCS, I., Seilergasse 1. szám.****A „SZANDRIK” ezüstárú-gyár,**

mely az 1752-ben Selmezbányán alapított Geramb J. J. unio tulajdona,

saját vagy adott rajzok szerint előállit:

mindennemű ezüstárút,

mint asztaldiszeket, gyümölcstartókat (jardiniéres-készleteket), zsirandolo-

kat, gyertyatartókat, serlegeket,

dísz-empléktárgyakat és versenydíjakat,

mindennemű evő-készletet gazdag választékban,

pipere-tárgyakat. stb. stb.